
Tillægsbetænkning afgivet af Socialudvalget den 18. november 2008

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service

(Merudgiftsydelse og øget fleksibilitet ved pasning af nærtstående med handicap eller alvorlig sygdom)

[af velfærdsministeren (Karen Jespersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 9. oktober 2008 og var til 1. behandling den 22. oktober 2008. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget. Udvalget afgav betænkning den 13. november 2008. Lovforslaget var til 2. behandling den 18. november 2008, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 1 møde.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Maia Bak.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 2 spørgsmål til velfærdsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

4 af udvalgets spørgsmål og velfærdsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (EL) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

3. Politiske bemærkninger

Udvalget lægger vægt på, at der gøres den størst mulige indsats for at sikre, at alle borgere, der har fået frataget merudgiftsydelsen eller har fået afslag på nyansøgning om merudgiftsydelse med baggrund i principafgørelse nr. C-27-07, modtager information om det ændrede lovgrundlag, og at ministeren drøfter med KL, hvordan man sikrer, at dette sker.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget finder, at lovforslaget burde have pålagt kommunerne en egentlig pligt til af egen drift

at genoptage alle sager, hvor der siden sommeren 2007 er givet afslag på merudgiftsydelse med henvisning til principafgørelse C-27-07. Kun stærke borgere med stærke organisationer bag sig følger erfaringsmæssigt lovgivningsarbejdet så tæt, at de selv vil kunne tage initiativ til at fremsende en ny ansøgning om merudgiftsydelse. Den manglende pligt for kommunerne til selv at genoptage sagerne vil derfor have som konsekvens, at svage borgere med en svag organisation eller helt uden en organisation i stort omfang fortsat vil blive unddraget deres merudgiftsydelse, og det vil i høj grad bero på tilfældigheder, om der vil gå kort eller lang tid før sagen genbehandles.

Partierne finder også, at lovforslaget burde have pålagt kommunerne en pligt at genvurdere disse sager med tilbagevirkende kraft fra og med sommeren 2007 ud fra de retningslinjer, der følger af lovforslagets vedtagelse, fordi et stort antal mennesker i denne periode har mistet deres merudgiftsydelse i strid med de intentioner, som Folketinget lagde til grund, da bestemmelsen blev indført.

Partierne finder det beklageligt, at en klar og utvetydig intention fra et stort flertal i Folketinget på den måde gennem en lang periode har kunnet ignoreres, alene som følge af administrative beslutninger i kommuner og ankeinstanser.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget finder det afgørende, at retstilstanden vedrørende personkredsen for merudgiftsydelsen bringes tilbage til den gældende retstilstand før den principielle afgørelse C-27-07, som Ankestyrelsen kom med i sommeren 2007.

Partierne forventer samtidig, at der efter lovforslagets vedtagelse ikke vil blive truffet afgørelser om merudgiftsydelsens personkreds ud fra en vurdering af enkelte elementer af borgerens funktionsnedsættelse, men derimod ud fra en helhedsvurdering, således der ikke længere vil kunne lægges afgørende vægt på evnen til i overvejende grad at varetage personlig pleje eller evnen til at deltage i huslige gøremål. Der skal heller ikke længere kunne stilles de samme krav til antallet og arten af hjælpeforanstaltninger, som der har været stillet siden sommeren 2007.

Partierne har lagt vægt på, at lovændringen kommer til at betyde, at principafgørelsen C-27-07 derfor bliver indholdsløs som følge af den nye præcisering af målgruppen.

Partierne forventer samtidig, at Ankestyrelsen ikke fremover vil lave sociale principafgørelser, der på den måde forrykker den administrative praksis, så den bliver helt ude af takt med forarbejderne til loven.

Partierne støtter en hurtig vedtagelse af lovforslaget for at hjælpe de mange, der er kommet i klemme efter principafgørelsen.

Partierne mener dog ikke, at lovforslaget løser alle problemer i forbindelse med servicelovens § 100. Partierne vil derfor arbejde på, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger om revidering af førtidspensionsreformen samtidig vil komme en forenkling af de bureaukratiske procedurer, som sagsbehandlerne skal igennem.

Partierne forventer samtidig, at der tages skridt til at få løst det problem, at mennesker mister merudgiftsydelsen, blot fordi de bliver folkepensionister.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

Ellen Trane Nørby (V) Erling Bonnesen (V) nfm. Anne-Mette Winther Christiansen (V)
Karen Ellemann (V) Christian H. Hansen (DF) fmd. Tina Petersen (DF) René Christensen (DF)
Vivi Kier (KF) Tom Behnke (KF) Mette Frederiksen (S) Thomas Horn (S) Lene Hansen (S)
Troels Ravn (S) Özlem Sara Cekic (SF) Astrid Krag (SF) Marianne Jelved (RV)
Line Barfod (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 15 omdelt efter afgivelse af betænkning**

Bilagsnr.	Titel
16	Kopi af domsafsigelse om manglende information om mulighed for genoptagelse af førtidspensionssager
17	Uddrag af Folketingets Ombudsmands beretning 2003 om fortolkning af 2 principielle højesteretsdomme om social pension
18	Henvendelse af 14/11-08 fra Maia Bak
19	Betænkning afgivet den 13. november 2008

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 15 omdelt efter afgivelse af betænkning

Spm.nr.	Titel
33	Spm. om ministeren vil genoverveje informationsindsatsen fra myndighedernes side i forhold til at oplyse om borgernes mulighed for at få genoptaget deres sager om merudgiftsydelse, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
34	Spm. om kommentar til henvendelse af 14/11-08 fra Maia Bak, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

Nogle af udvalgets spørgsmål til velfærdsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og velfærdsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V, DF og K.

Spørgsmål nr. 20:

Vil ministeren oplyse, om det er frygten for kommunernes krav om økonomisk kompensation, der er årsagen til, at målgruppen ikke afgrænses med større klarhed end foreslået, og hvad er i den forbindelse ministerens skøn over de kommunale besparelser som følge af den praksis, der har udviklet sig siden sommeren 2007?

Svar:

Formuleringerne i selve lovforslaget og i udkastet til ny bekendtgørelse skal ses i nøje sammenhæng med formålet med lovforslaget.

Det er alene formålet med forslaget at sikre, at den kommunale praksis bringes tilbage til det, der var gældende før sommeren 2007. Hvis der foretages yderligere ændringer i formuleringen af reglerne, vil det være overordentligt vanskeligt at sikre, at der ikke sker udvidelser af personkredsen for merudgiftsydelsen i forhold til det før sommeren 2007 gældende, hvilket ikke er formålet med nærværende ændring.

Der foreligger ikke oplysninger, der kan isolere de kommunale besparelser som følge af kommunernes ændrede praksis siden sommeren 2007.

Spørgsmål nr. 23:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 24. oktober 2008 fra Rasmus Michelsen, jf. L 15 - bilag 7.

[BILAG INDSÆTTES]

Svar:

Jeg er helt enig i, at merudgiftsydelsen er en kompliceret bestemmelse – både hvad angår spørgsmålet om personkreds og udmåling af hjælpen. Jeg er også opmærksom på, at der i relation til brugen af funktionsevnetmetoden kan overvejes forenklingsinitiativer.

I den vejledning, som Velfærdsministeriet umiddelbart efter ikrafttræden af loven og den nye bekendtgørelse vil udsende, vil det blive uddybet, hvordan personkredsen for merudgiftsydelsen skal forstås. Herudover vil der blive anført flere eksempler i forhold til begreberne i »indgribende karakter«og »ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger«.

Det er hensigten, at den nye vejledning - ud over at forklare den retstilstand vedrørende personkredsen, der vil være gældende efter lovens og den nye bekendtgørelses ikrafttræden - vil medvirke til, at lette administrationen af ydelsen.

Herudover kan jeg oplyse, at merudgiftsydelsen er en del af førtidspensionsreformen. Ydelsen generelt vil derfor blive taget op i forbindelse med drøftelserne i forligskredsen bag førtidspensionsreformen af reformens virkninger.

I forlængelse heraf skal nævnes, at Danske Handicaporganisationer ved flere lejligheder har gjort opmærksom på, at de oplever et behov for, at forligskredsen bag førtidspensionsreformen drøfter

kompleksiteten i merudgiftsydelsen, herunder særligt i forhold til personkredsen og udmålingen af hjælpen. Danske Handicaporganisationer har også peget på et behov for en drøftelse af brugen af funktionsevnetmetoden – særligt i forhold til revurdering af bevillinger.

Spørgsmål nr. 27:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 6. november 2008 fra Dansk Blindesamfund, jf. SOU L 15 - bilag 12.

[BILAG INDSÆTTES]

Svar:

Jeg er opmærksom på, at det at være blind eller stærkt svagsynet er et alvorligt sensorisk handicap, der kan have konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse – både ved færden og ved kommunikation.

I forhold til Dansk Blindesamfunds forslag om en ændret affattelse af merudgiftsbekendtgørelsens § 1 skal jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 20 ad L 15. Det fremgår heraf, at formuleringerne i selve lovforslaget og i udkastet til ny bekendtgørelse skal ses i nøje sammenhæng med formålet med lovforslaget.

Jeg har forståelse for, at Dansk Blindesamfund som interesseorganisation ønsker at få blinde og stærkt svagsynede nævnt som en persongruppe, der er berettiget til kompensation efter servicelovens § 100. Noget sådant vil imidlertid stride mod det grundlæggende princip om, at der ikke ydes handicapkompensation på baggrund af specifikke diagnoser eller bestemte typer af handicap, men ud fra et funktionsevnekriterium.

Jeg er naturligvis ganske enig i, at blinde og stærkt svagsynede er et eksempel på en målgruppe, der kan være omfattet af servicelovens merudgiftsbestemmelse. Der skal dog altid foretages en konkret og individuel vurdering af funktionsnedsættelsens omfang. Tilstedeværelsen af en bestemt type handicap vil således ikke i sig selv kunne udløse hjælp.

I relation til spørgsmålet om retten til merudgiftsydelsen efter det fyldte 65. år henviser jeg til min besvarelse af spørgsmål 24 ad L 15.

Spørgsmål nr. 33:

Ministeren bedes redegøre for om ombudsmandens beretning fra 2003 »13-1 Fortolkning af to principielle højesteretsdomme om social pension«, jf. SOU L 15 – bilag 17 og Østre Landsrets dom fra 2006, jf. SOU L 15 – bilag 16 får ministeren til at genoverveje informationsindsatsen fra myndighedernes side i forhold til at oplyse om borgernes mulighed for at få genoptaget deres sager om merudgiftsydelse.

Svar:

Jeg forstår spørgsmålet således, at der ønskes en vurdering af, om kommunerne efter regelændringerne har pligt til af egen drift at genoptage de sager, hvor borgere har fået frakendt deres merudgiftsydelse eller har fået afslag på en førstegangsansøgning, samt om kommunerne har pligt til at rette henvendelse til de berørte borgere og informere om regelændringerne.

I det omtalte materiale er der tale om tilfælde, hvor en domstol har underkendt en administrativ praksis til gunst for borgerne. Det fremgår af dommen fra Østre Landsret og udtalelsen fra Folketings Ombudsmand, at når en administrativ praksis underkendes, har kommunerne pligt til at genoptage sagerne med tilbagevirkende kraft. Der er dog ikke pligt for kommunerne til at rette henvendelse til hver enkelt borger, der kan være berørt af underkendelsen.

I relation til nærværende lovforslag er der *ikke* tale om, at der foreligger en dom om underkendelse af praksis for merudgiftsydelsens personkreds. Der er derimod tale om en praksis, der ud fra en fortolkning af ankeafgørelser inden for lovens rammer, har udviklet sig meget restriktivt. Dette er baggrunden for lovændringen og den fremadrettede ændring i bekendtgørelsen for merudgiftsydelsen. Situationen er således helt forskellig fra den ovennævnte dom. Jeg kan i øvrigt henvise til svarelsen af spørgsmål 13.

Jeg forstår til fulde ønsket om så bred en informationsindsats som muligt. Det er jeg enig i. Derfor har jeg til hensigt at informere bredt, både til kommunerne og til Danske Handicaporganisationer, om disse regelændringer. I min henvendelse til kommunerne vil jeg opfordre til, at man lokalt vurderer, hvordan man får informeret de berørte grupper bedst muligt.